

Protocol
'informatieverstrekking gescheiden
ouders'
BS de Ravelinde

Een goed contact tussen school en thuis is heel belangrijk. Niet voor niets noemden we voor in de schoolgids een geregeld contact met de ouders als een van de zaken waar we op de Ravelinde speciaal op letten. We informeren u niet alleen over alle belangrijke gebeurtenissen op school, maar ook over het wel en wee van uw kind. Wij van onze kant stellen het op prijs als u ons van belangrijke gebeurtenissen thuis op de hoogte houdt. Een goede samenwerking tussen school en thuis is fijn voor de kinderen, de ouders en de school. Door een goed contact kan de opvoeding thuis en begeleiding op school op elkaar worden afgestemd. Hierdoor wordt de kans groter dat een kind zich thuis voelt op school en de leerresultaten verbeteren.

Informatieverstrekking gescheiden ouders

1. Bij inschrijving van het kind wordt melding gedaan van de gezinsrelatie waarin deze opgroeit, alsook van de gezagsrelatie.
Indien van toepassing zijn de adressen van beide ouders bij de school bekend en evt. relevante passages uit het ouderschapsplan (informatierecht) en de beschikking van de (kinder)rechter.
Bij wijzigingen dienen de ouders de school daarvan direct in kennis te stellen onder overlegging van de passages uit de gerechtelijke stukken. Wanneer beide ouders gezamenlijk het ouderlijk gezag hebben (of na echtscheiding hebben behouden), dan blijven zij in gelijke mate recht op informatie en consultatie door de school houden. Ook in dit geval zijn beide adresgegevens bij de school bekend.
2. In geval van echtscheiding of verbreking van de relatie tussen ouders, neemt de school jegens hen beiden een neutrale positie in. De school onthoudt zich dus van betrokkenheid bij conflicten tussen de ex-partners en doet geen uitspraken. Zij richt zich primair op haar pedagogisch-didactische verantwoordelijkheid jegens het kind.
3. Er is een verplichting van ouder tot ouder om informatie te verstrekken. Op grond van artikel 1:377b BW is de ouder die belast is met het gezag gehouden om de andere ouder die niet met het gezag belast is op de hoogte te stellen van gewichtige aangelegenheden met betrekking tot de persoon van het kind en deze te raadplegen over daaromtrent te nemen beslissingen.
4. Alle ouders met gezag hebben het hetzelfde recht op informatie en consultatie door de school. De wet maakt geen onderscheid tussen verzorgers en niet-verzorgers.
5. Welke informatie de school op verzoek van de ouder, bij wie het kind niet woont, aan hem/haar verstrekt, is afhankelijk van de wettelijke positie ten opzichte van het kind:
 - A. In geval van (mede) gezag omvat de informatieverstrekking ten minste:
 - Informatie via Social Schools, de rapporten/ toetsresultaten van het kind in kwestie, overige relevante informatie over het kind;
 - uitnodiging voor ouderavond en op ouders gerichte schoolactiviteiten, dan wel activiteiten waarbij ouderparticipatie vanuit de school gewenst is;
 - verzoeken om toestemming voor begeleiding en onderzoek van het kind in het kader van diens schoolloopbaan;
 - inzage in de door de school vastgelegde persoonsgegevens, waaronder het kinddossier wanneer het kind jonger is dan zestien jaar.

Uitgangspunt hierbij blijft dat beide ouders op gelijke wijze geïnformeerd en geconsulteerd worden. Met andere woorden er is geen sprake van onderscheid tussen verzorger en niet-verzorger. Dit nog los van het feit dat in geval van co- ouderschap dit onderscheid niet te maken is.

- B. De niet met het gezag belaste ouder ontvangt op zijn/haar verzoek informatie over belangrijke feiten en omstandigheden. Op basis van jurisprudentie: rapporten, informatie rond schoolkeuze, informatie met betrekking tot de schoolloopbaan, specifieke problemen tenzij
- de informatie ook niet aan de met het gezag of verzorging belaste ouder zou worden verstrekt (zie artikel 377c BW) of
 - het belang van het kind zich daartegen verzet. Indien de school een verzoek om informatie afwijst, zal zij dit met redenen omkleed kenbaar maken aan verzoeker/verzoekster.
6. De uitnodiging voor een ouderavond betreft een gezamenlijk gesprek voor beide ouders. In bijzondere situaties kan van de gezamenlijkheid worden afgeweken. Er moet dan binnen een week na de uitnodiging voor het rapportgesprek een verzoek worden ingediend bij de leerkracht voor een afzonderlijk gesprek op de ouderavond (zodat dit ook tijdig georganiseerd kan worden). Partners van ex-echtgenoten worden alleen uitgenodigd indien de andere ouder hiertoe schriftelijke toestemming heeft gegeven.
7. In situaties waarin de school ten aanzien van de informatieverstrekking vermoedt dat informatieverstrekking niet in het belang van het kind is, dan zal zij de kwestie voorleggen aan een onafhankelijke deskundige zoals de huisarts, psycholoog. Met het oog op artikel 377c en het risico dat naar de rechter gegaan wordt, is een onafhankelijk advies een vereiste.
8. De school respecteert de gezinssituatie waarin het kind feitelijk leeft. Zij heeft echter geen informatieplicht jegens een nieuwe partner van een ouder, ook niet als deze deel uitmaakt van het gezin waarin het kind opgroeit.

Welke ouder heeft recht op welke informatie?

In onderstaand schema zijn de soorten verbintenissen tussen ouders omschreven en aangegeven welke ouder recht heeft op welke informatie.

	Voor wie	Alle informatie	Beperkte informatie
A	Ouders die met elkaar zijn getrouwd; voor vader en moeder geldt:	X	
B	Ouders die zijn gescheiden; Voor vader en moeder geldt:	X N.B. geen informatie geven die mogelijk gebruikt kan worden om voordeel ten koste van de andere ouder te behalen	
C	Ouders die hun partnerschap hebben laten registreren	X	
D	Ouders die niet met elkaar zijn getrouwd, maar via goedkeuring van de rechtbank het gezamenlijk gezag uitoefenen	X	
E	Ouder die niet met het gezag is belast		X
F	In geval van samenwonen, vader heeft kind erkend, niet ingeschreven in gezagsregister; voor vader geldt:		X
G	In geval van samenwonen, vader heeft kind erkend en ingeschreven in gezagsregister; voor vader en moeder geldt:	X	
H	Stel heeft samengewoond, nu uit elkaar, kind is erkend, ingeschreven in gezagsregister; voor vader en moeder geldt:	X N.B. geen informatie geven die mogelijk gebruikt kan worden om voordeel ten koste van de andere ouder te behalen	
I	Stel heeft samengewoond, nu uit elkaar, kind is erkend, maar niet ingeschreven in het gezagsregister; voor vader geldt:		X
J	Ouders beide uit de ouderlijke macht gezet, kind is onder voogdij geplaatst; voor vader en moeder geldt:		X
K	Voogd	X	
L	Biologische vader, die zijn kind niet heeft erkend	Voor de biologische vader, die zijn kind niet heeft erkend, geldt dus: helemaal geen informatie.	

Regels

De Ravelinde hanteert de volgende regels:

- De eerste verantwoordelijkheid ligt altijd bij de ouders/verzorgers.
- Op het aanmeldingsformulier van het kind dient de ouder/verzorger duidelijk aan te geven welke ouder/verzorger het gezag heeft en de verantwoording heeft voor contact en informatie.
- De ouders hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor hun kind. Het is in het belang van het kind om gezamenlijk de gesprekken te voeren en samen op informatieavonden te verschijnen.
- Mocht men niet gezamenlijk op gesprek komen dan gaat de school ervan uit, dat de tweede ouder/verzorger ook recht op informatie heeft, tenzij hiervoor andere redenen zijn aangegeven.
- Eventuele officiële stukken aangaande het (al dan niet belast zijn met) ouderlijk gezag worden bewaard in het kinderen dossier en uiteraard zorgvuldig behandeld. De school zal zich aan de afgesproken bepalingen houden.
- Bij onduidelijkheid zal altijd eerst contact worden opgenomen met de eerst verantwoordelijke ouder/verzorger.
- Bij geschillen zal worden gezocht naar mogelijkheden om beide ouders/verzorgers afzonderlijk van elkaar te informeren. Dit gebeurt alleen in incidentele gevallen na uitvoerig overleg en met gegronde reden(en).
- De Ravelinde stelt zich strikt neutraal op bij onderlinge (relationele) problemen en conflicten tussen ouders. De school heeft altijd primair het belang van het kind voor ogen.
-

Informatieplicht van ouders

Alle ouders hebben naar de school een schriftelijke informatieplicht.

Dit houdt in dat de school op de hoogte moet worden gesteld betreffende hun Burgerlijke Staat. De Burgerlijke Staat moet worden ingevuld op het inschrijfformulier. Eventuele wijzigingen hierin in de loop van de basisschoolperiode van de kinderen moeten doorgegeven worden, zo ook in het geval van een echtscheiding. Om misverstanden te voorkomen ontvangt de school informatie over het ouderlijk gezag en de omgangsregeling graag van beide ouders. Wanneer dit niet mogelijk blijkt te zijn dan zal de school vragen om kopieën van de officiële stukken betreffende de kinderen (ouderlijk gezag, bezoekrecht enz.) zodat dit in het dossier van het kind bewaard kan worden. Indien de school geen duidelijke informatie van beide ouders heeft ontvangen of de officiële stukken niet heeft ontvangen kan er niet gehandeld worden volgens dit protocol.

Indien de school niet over de vereiste afschriften beschikt, is de school toegestaan naar bewind van zaken te handelen met inachtneming van artikel 1:377c BW en wordt ze door beide ouders hierbij gevrijwaard van elke vorm van aansprakelijkheid.

Artikel 1: 377c BW

1. Onverminderd het bepaalde in artikel 377b van dit boek wordt de niet met het gezag belaste ouder desgevraagd door derden die beroepshalve beschikken over informatie inzake belangrijke feiten en omstandigheden die de persoon van het kind of diens verzorging en opvoeding betreffen, daarvan op de hoogte gesteld, tenzij die derde de informatie niet op gelijke wijze zou verschaffen aan degene die met het gezag over het kind is belast dan wel bij wie het kind zijn gewone verblijfplaats heeft, of het belang van het kind zich tegen het verschaffen van informatie verzet.
2. Indien de informatie is geweigerd, kan de rechter op verzoek van de in het eerste lid van dit artikel bedoelde ouder bepalen dat de informatie op de door hem aan te geven wijze moet worden verstrekt. De rechter wijst het verzoek in ieder geval af, indien het belang van het kind zich tegen het verschaffen van de informatie verzet.

Toelichting:

- Derden: Niet iedere derde is verplicht om informatie over het kind te verstrekken, alleen derden die beroepshalve over informatie betreffende het kind beschikken (leerkrachten, hulpverleners, artsen) zijn wettelijk verplicht tot informatieverstrekking.
- Rechthebbende: Recht op deze informatie heeft alleen de niet met het gezag belaste ouder. Andere personen die in nauwe betrekking tot het kind staan, zoals bijvoorbeeld de vader die zijn buiten huwelijk geboren kind niet heeft erkend, of grootouders, hebben dit wettelijk recht niet. Zij kunnen hun recht op informatie over het kind baseren op artikel 8 EVRM (Recht op eerbiediging van privéleven, familie- en gezinsleven).
- Desgevraagd: Derden hoeven de informatie over het kind niet uit zichzelf te verstrekken. De niet met het gezag belaste ouder moet er uitdrukkelijk om vragen.
- Welke informatie: Niet iedere informatie over het kind hoeft te worden verstrekt. Het gaat om belangrijke feiten en omstandigheden. Deze moeten bovendien betrekking hebben op de persoon van het kind of zijn verzorging en opvoeding. Het betreft allen informatie over schoolvorderingen en evt. sociaal-pedagogische ontwikkelingen op school. De derde (in dit geval steeds de school) kan ook weigeren de verzochte informatie over het kind te geven aan de ouder die niet met het ouderlijk gezag is belast als het gaat om informatie die hij niet ook zou geven aan de ouder die wel met het gezag belast is.

Het belang van het kind. Het begrip "in het belang van het kind" is een open begrip, een richtinggevend oriëntatiepunt. Het brengt tot uitdrukking dat bescherming, hulp en steun bij de groei naar volwassenheid en opvoeding en verzorging leidraad vormen. Als er informatie verschaft moet worden, moet eveneens aan de hand van het belang van het kind worden vastgesteld of daarin een selectie gemaakt moet worden en op welke wijze de gegevens moeten worden verstrekt. De vraag is dan nog wanneer het belang van het kind zich tegen de informatieverstrekking verzet. Dat mag niet al te snel worden aangenomen. Een goede reden is bijvoorbeeld een verklaring van een psychiater/psycholoog/pedagoog dat informatieverstrekking schadelijk is voor de gezondheids- en of gemoedstoestand van het kind.

EXTRA: Informatie voor leerkrachten

De impact van een echtscheiding op de leerprestaties van een kind is net zo groot als de impact van het overlijden van een ouder. In dit stuk staan informatie en tips over echtscheidingen en hoe je als leerkracht om kunt gaan met (kinderen van) gescheiden ouders.

Achtergrondinformatie:

Gevolgen van een scheiding voor kinderen. De belangrijkste gevolgen van een scheiding voor kinderen en jongeren zijn op korte termijn:

- Externaliserende problemen, zoals agressief gedrag, vandalisme en – voor oudere jeugdigen delinquent gedrag, roken, blowen en drinken.
- Internaliserende problemen, zoals depressieve gevoelens, loyaliteitsproblemen, gevoelens van angst en een laag zelfbeeld.
- Problemen in vriendschapsrelaties.
- Een minder goede band met de ouders, vooral met de vaders.
- Problemen op school, zoals lagere cijfers, concentratieproblemen en spanningen in het contact met klasgenootjes.

Op lange termijn zijn de belangrijkste gevolgen:

- Een lager eindniveau van de opleiding.
- Een lager inkomen.
- Een groter eigen scheidingsrisico.
- Een groter risico op depressie inclusief een groter beroep op de hulpverlening.
- Een zwakker wordende band met de (ouder wordende) ouders.

Kindsignalen:

- Het kind trekt zich terug, is stil en afwezig, angstig.
- Het tegenovergestelde: het kind is overactief, te druk.
- Het kind is agressief en prikkelbaar, overal kwaad om worden.
- Het tegenovergestelde: het kind is introvert, ongeïnteresseerd.
- Schoolprestaties zijn minder.
- Overgevoelig, snel huilen, bedroefd.
- Terugval in ontwikkeling (duimzuigen, stotteren).
- Slechte lichamelijke conditie.
- Niet samen met de andere kinderen aan het einde van de dag naar buiten gaan, maar achterblijven.

Kinderen kunnen bij een scheiding van hun ouders de volgende gedachten hebben:

- Ze hebben vaak het gevoel dat de scheiding (mede) hun schuld is. Door de schuld naar zich toe te trekken, probeert het kind greep te krijgen op de verwarrende situatie.
- Ze zijn soms bang dat de ouder bij wie ze wonen óók weggaat.
- Kinderen betwijfelen of de ouders nog wel van hen houden en vragen extra aandacht. Door zich vervelend, brutaal of juist heel lief te gedragen, testen ze de liefde van de ouders uit.
- Kinderen schamen zich ervoor dat hun ouders gescheiden zijn. Ze durven er niet met anderen over te praten uit angst om gek of zielig gevonden te worden.
- Kinderen hebben vaak het gevoel dat ze voor één van de ouders moeten kiezen. Dat kunnen ze niet, want ze houden vaak van allebei. Kinderen zijn in veel gevallen bang dat ze één van de ouders verdriet of te kort doen.

Conflictscheiding:

Een scheiding is voor de meeste kinderen een ingrijpende gebeurtenis, ook wanneer de ouders in goed overleg scheiden. Wanneer een scheiding problematisch verloopt kan er echter sprake zijn van een conflictscheiding. Hier zijn kinderen vrijwel altijd de dupe van.

- Conflictscheidingen verlopen zeer problematisch door slepende meningsverschillen. Er is veel onderling wantrouwen en ouders zijn niet in staat gezamenlijk tot goede oplossingen komen.
- Conflictscheidingen gaan gepaard met hevige spanningen en conflicten tussen ouders, waardoor zij niet meer in staat zijn om het belang van hun kinderen voorop te stellen, of waardoor het kind inzet wordt van de strijd. Kinderen worden dan de dupe.
- Conflictscheidingen gaan gepaard met zeer negatieve gevoelens naar de andere ouder en ook met acties die bedoeld zijn om de ander schade toe te brengen.
- Verschillende factoren – die elkaar kunnen versterken – kunnen een rol spelen bij conflictscheidingen zoals: langsepende juridische procedures, financiële gevolgen van een scheiding, onverwerkt verdriet, psychologische problemen, een nieuwe partner of huiselijk geweld.
- Niet alleen de ouders en kinderen, maar ook het netwerk van de ouders raakt vaak betrokken in een conflictscheiding. Denk hierbij aan leerkrachten, familieleden, vrienden en instanties.
- Soms kan een conflictscheiding ook een stil gevecht zijn. De ouders zwijgen elkaar 'dood' en het kind mag bijvoorbeeld niet over de andere ouder praten of zelfs de naam niet in huis noemen.

Tips voor de leerkrachten:

Leerkrachten vervullen een belangrijke rol in het leven van kinderen. Een kind besteedt veel tijd op school en/of kinderopvang. Het kind moet zich dan ook veilig kunnen voelen. Om dit te bereiken is het belangrijk dat een leerkracht betrokkenheid toont voor het kind, voor de veranderende thuissituatie en voor de gevolgen die de ouders ondergaan bij een (aanstaande) echtscheiding. Het is hierbij belangrijk dat de leerkracht geen partij kiest voor vader of moeder maar neutraal blijft. Van een leerkracht wordt verwacht dat hij/zij het kind goed volgt en gedragsveranderingen signaleert. Wanneer een leerkracht hierbij nodig heeft of ziet dat het extra hulp of ondersteuning nodig heeft kan de intern begeleider ingeschakeld worden of kan er een externe partij bij betrokken worden. Natuurlijk gebeurt dit alleen in overleg met de ouders. Praten met het kind is belangrijk. Het kind moet weten dat hij/zij altijd bij de leerkracht terecht kan.

Do:

- Kies voor het kind.
- Luister en verplaats je in het kind.
- Accepteer het wanneer er sprake is van (tijdelijk) mindere leerprestaties.
- Wees betrokken en alert in het signaleren van problemen.
- Gebruik signalen als aanknopingspunt voor een gesprek met de ouders.
- Benadruk in gesprekken met ouders dat jullie allebei het beste voor het kind willen.
- Benoem in gesprekken met ouders jouw zorgen zo objectief mogelijk door te beschrijven wat je aan het kind ziet, bijvoorbeeld "Ik zie aan (...) dat hij zich moeilijk kan concentreren in les" of "Ik maak mij zorgen over (...), ik zie dat zij de laatste weken vaak verdrietig is op school en wil dit graag met jullie bespreken."
- Spreek ouders aan op hun verantwoordelijkheden, het kind staat centraal.
- Zorg dat je als school een veilige, onpartijdige haven bent voor het kind.
- Zorg dat je goed op de hoogte bent van bestaande afspraken, zoals wanneer het kind naar welke ouder gaat.
- Houd beide ouders op de hoogte van de ontwikkelingen van hun kind.
- Leer andere kinderen omgaan met verschillende gezinsvormen. Laat ze respect en begrip tonen voor andere thuissituaties.

Don't:

- Kies bij conflicten geen partij.
- Vul niet zelf in hoe een kind zich voelt, maar vraag het. Elke scheiding is anders en ook elk kind is anders. Jouw eigen ervaringen of ervaringen van anderen hoeven nu niet van toepassing te zijn.
- Luister naar kinderen, maar dwing hen niet over de scheiding te praten
- Spreek geen waardeoordelen uit als een kind iets vertelt.
- Laat je niet meeslepen in de emoties van ruziënde ouders.
- Bewaak als leerkracht je grenzen. Een leerkracht kan een steunfiguur zijn, maar geen vervangende ouder.
- Probeer het woord "vechtscheiding" te vermijden, zowel in gesprekken met ouders als met kinderen.
- Probeer niet het totale gedrag van het kind te herleiden tot de echtscheiding. Er kunnen ten slotte ook andere dingen spelen.
- Bagatelliseer de problemen van het kind niet door bijvoorbeeld te zeggen "Het komt wel goed"
- Geef een kind geen valse hoop (Bijvoorbeeld: "Het kan altijd nog goed komen tussen je ouders")
- Geef ouders geen ruimte om over de andere ouder te klagen.